

kalendář akcí ČSO podzim a zima

Podrobnosti o všech uvedených akcích, stejně jako o akcích pořádaných pobočkami ČSO, spolupracujícími nevládními organizacemi atd. naleznete v aktualizované podobě na www.birdlife.cz.

- **22. listopadu** | Exkurze za ptáky tovačovských rybníků – odjezd v 10.00 z autobusového nádraží Příerov (nást. č. 13), sraz u sádek v Tovačově v 10.50. Za špatného počasí se exkurze nekoná. Pořádá MOS – středomoravská pobočka ČSO, vede A. Goebel (mob.: 776 064 743, e-mail: goebel@mos-cso.cz).
- **2. ledna** – Již XII. ročník „Vltava Tour“, vycházka za zimujícím ptactvem na Vltavě v Praze. Sraz

v 8.00 u vstupu do Stromovky (nádraží Praha Bubeneč), přes Tróju až do Roztok u Prahy a vlakem zpět. Pořádá Rakovnický ornitologický spolek a Václav Souček. R.O.S.os@seznam.cz

- **21. února** – Valná hromada Holýšovského ornitologického klubu. Hlavní referát přednese přední světový odborník na migraci ptáků Volker Salewski. Od 13.00 v hospodě v Dolní Kamenici, okres Domažlice. <http://ornitologie.hok.vz.cz>

Foto: D. Mazáč

- **2–3. května** – Vítání ptačího zpěvu se tradičně uskuteční na mnoha místech republiky, seznam akcí na www.birdlife.cz a také ve Spolkových zprávách ČSO.

Problematika ptačí migrace zůstávala českými nakladatelstvími opomíjena. Proto mě potěšila zpráva, že byla přeložena kniha J. Elphicka, která na 176 stranách seznamuje s podobou ptačí migrace na všech světových kontinentech. Rozsáhlý úvod se věnuje navigaci, způsobu letu, potravnímu

Cesty stěhovavých ptáků

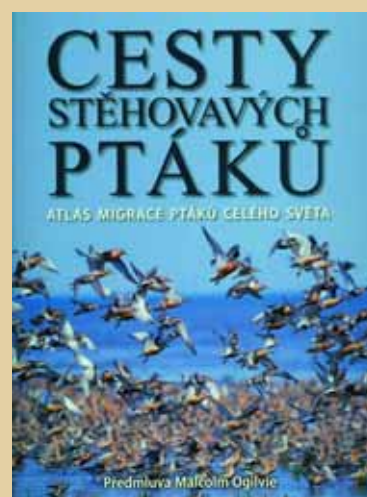
chování či příčinám ohrožení během tahu. Další strany pojednávají o jednotlivých kontinentech a jejich avifauně. Jak to u knih zaměřených na severoamerický a západoevropský trh bývá, podstatná část textu je věnována druhům těchto regionů. Údaje o evropských druzích pocházejí většinou z Britských ostrovů a ze Skandinávie, o migraci ptáků ve zbytku Evropy se čtenář mnoho nedoví. Rozsah knihy dává tušit, že exkurz mezi tažné ptáky světa je poněkud zkratkovitý. Proto bych knihu doporučil čtenářům, kteří již mají vědomostní základ, úplní laikové se mohou v informacích hůře orientovat, ačkoliv díky bohatému obrazovému doprovodu je jistě bude listování knihou bavit.

Orientace v textu však bude dělat potíže asi většině lidí. Přiznám se, že když jsem zjistil, že knihu přeložila paní Romana Anděrová, autorka nezdařeného překladu Ptáků Evropy, Severní Afriky, Blízkého východu (Svensson & Grant, 2004), začal jsem se do českého vydání s obavami. Bohužel podobně jako u předešlé knihy lze konstatovat, že zatímco kresby a mapy přejaté z originálu, jsou velmi zdařilé, český překlad za grafickou úpravou pokulhává. Např. kapitola *Jak se vyvíjela migrace* je zcela nesrozumitelná. Podobně, i když našťastí v menší míře, pokračuje text i dále. Problematič-

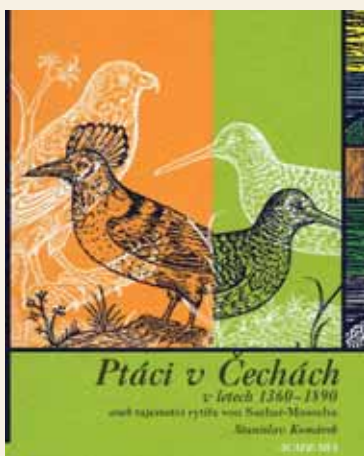
ké jsou rovněž podtituly kapitol typu *Osud chřástala polního je příkladem neodvratné záhuby*, u nichž by bylo lépe, kdyby v knize vůbec nebyly.

Knihy ukazuje, že u odborných témat nestačí otročský překlad z angličtiny, ale překladatel by měl mít v oboru široké znalosti a text by měl revidovat odborníci. Závěrem si lze postesknout, že překlady knih se dostávají stále do stejných rukou a zájemcům o problematiku nezbyvá než se s výsledkem spokojit. Čtenářům znalým anglického jazyka lze pak doporučit, aby si knihu přečetli v originále. Ti, kteří se rozhodnou pro české vydání, se alespoň mohou "bavit" odhalováním ornitologických polopравd a nepřesností tvrdících, že slavík modráček tundrový nehnízí v tundře, pěnkavy obecné jsou v mírném pásu stálé, či překontrolovat početní příklad, zda miliarda budničků větších opravdu váží jako 4000 labutí. | *Petr Klvaňa*

Elphick, Jonatan (2008): Cesty stěhovavých ptáků. Atlas migrace ptáků celého světa. Slovart, 176 stran, 499 Kč.

„Teď už to s tou přírodou není, co bývalo,“ sdělují staří ornitologové mladším kolegům jistě již po několik pokolení. Že se za jejich mladých let měli ptáci u nás nesrovnatelně lépe, vědí zcela bezpečně. Vnuká se otázka: Jak to s českým ptactvem vypadalo před pěti sty lety? To musel být skutečný ráj na zemi, když za posledních padesát let ptáci skoro zmizeli. Bohužel naše paměť tak daleko nesa- há a hledat o tom literaturu – to je nelidský úkol! Na internetu nic není, a kdyby člověk narazil na nějaký zaprášený svazek kdesi v knihovně, budou v něm jen nesrozumitelné klikyháky v jakémsi obskurním jazyce, kterému nerozumí. Ještě před několika měsíci by mi nezbylo než učit se německy či latinsky nebo sestavovat stroj času. Obé by skončilo podobným výsledkem. Naštěstí tu máme Stanislava Komárka! Tento dnes filozof, esejista a také historik přírodovědy se před nedávnem rozpomněl na své zoologické vzdělání a vrhl se do překladu několika základních kamenů české ornitologie. Výsledek jeho bohuřlibého snažení je bez nadsázky skvostný. Vzniklo útlé a přehledné dílko, které pojednává o stavu opeřené složky zvířeny Království českého. Časový záběr je

ohromný (1360–1890), ale text zůstává stručný a věcný, každý druh je pojednán v jednom až několika odstavcích. Důmyslný systém zkratek

Výlet do třetihor české ornitologie

nedovolí hypertrofovat jednotlivé oddíly do dlouhých nudných pasáží, zároveň však Komárkův jiskrný sloh a bohatá mluva hravě udrží čtenářovu pozornost. Jistě, knize by se dalo ledasco vytknout – Komárkovy komentáře se nerozlišitelně prolínají s překlady, což občas mate a zavádí, stejně jako zkratky jmen autorů literárních pramenů, v jejichž seznamu chybí údaj o době, ke které se vztahují. Vzhledem k hodnotě celku jde však o podružnosti. Když si představím, že by tato kniha neexistovala, musel bych si místo listování úvodní kapitolou, kde je každý zdroj i jeho autor působivě představen, opakovat německou gramatiku, jsem s Komárkovým dílem naprosto spokojen. A jak je to tedy s českými ptáky v běhu věků? Přibývají, nebo ubývají? A mění se vůbec něco? Inu, jak se to vezme – autor sám se do hodnocení pouští opatrně a nechává na čtenáři, aby si vytvořil vlastní představu. Při pečlivém přečtení nás několik rysů naší dávné avifauny upoutá – něco se změnilo proklatě, něco zůstalo překvapivě stejné. Nebudu prozrazovat, nechte se překvapit. | *Jiří Reif*

Komárek, Stanislav (2007): Ptáci v Čechách v letech 1360–1890 aneb tajemství rytíře von Sacher-Masocha. Academia, Praha, 208 stran, 230 Kč